

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกิดขึ้นในสังคมทุกระดับ ชุมชน ระดับชาติ และระดับโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งในเชิงสร้างสรรค์และทำลายล้าง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มประเทศ South Country ที่ได้รับอิทธิพลแนวความคิดด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม จากกลุ่มประเทศ North Country เช่น ยุโรป อเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมนี เป็นต้น จนกระทั่งเกิดการต่อสู้กัน ทั้งด้านยุทธศาสตร์และยุทธวิธีทางความคิด ปัจจุบัน สังคมโลกได้รับอิทธิพลความคิดที่สำคัญคือกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน สังคมทุกระดับตามหลักการที่ธนาคารโลก องค์การการค้าโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้ แต่ขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเช่นเดียวกัน เนื่องจากปัญหาการสร้างระบบงานแบบ Good Governance ในแต่ละประเทศนั้น ยังไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม กับค่านิยม ทัศนคติวัฒนธรรมและประเพณีนิยมของแต่ละประเทศได้เท่าที่ควร ยกตัวอย่างเช่น ประเทศไทยที่ต้องตกอยู่ภายใต้ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดจากรูปแบบการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส มีการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในวงการราชการและเอกชน จึงมีการพัฒนา แนวความคิดเรื่องธรรมรัฐหรือธรรมาภิบาล เพื่อให้มีการพัฒนาการเมืองการปกครองที่ดีขึ้น หากแต่กระแสเรื่องธรรมรัฐเกิดขึ้นควบคู่กับแนวทางโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนความต้องการ ของชาติทางตะวันตก โดยความต้องการจัดระเบียบสังคมโลกใหม่ให้อยู่ภายใต้หลักการค้าเสรี ด้วยการอาศัยความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ระบบนำเอา Internet และนำ E-Commerce เข้ามาใช้ในการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นความทันสมัยแต่ไม่ สอดคล้องสำหรับประเทศที่ยังด้อยพัฒนาทางการศึกษา โดยเฉพาะประเทศกลุ่มอาหรับบาง กลุ่มซึ่งยังคงอยู่ภายใต้ภาวะสงครามหรือแม้ประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา อย่างเห็นได้ชัด (อินทรัตน์ ยอดบางเตย, 2547 : (8) – (9))

สำหรับประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดแนวทางเพื่อสร้างการบริหารจัดการที่ดีในยุทธศาสตร์การ พัฒนาประชารัฐ ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกันในการ

พัฒนาประเทศ แผนพัฒนาฉบับที่ 9 ยังคงให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม ได้แก่ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในภาครัฐกิจเอกชน การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลไกตรวจสอบทั้งที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และกลไกตรวจสอบสาธารณะในภาคประชาชน รวมทั้ง การปลูกจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2552 : ออนไลน์)

จะเห็นได้ว่าธรรมาภิบาลมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในช่วงระยะ 10 กว่าปีที่ผ่านมา โดยธนาคารโลกและธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย นำมาใช้ในการกำหนดนโยบายในการให้เงินกู้กับประเทศกำลังพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาการคอร์รัปชันและปัญหาในการบริหารงาน ซึ่งในการทำงานหรือบริหารงานที่ยึดอยู่บนหลักกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายไม่สามารถบัญญัติให้ครอบคลุมการบริหารงานหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลและของนักวิชาชีพต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและทุกแง่มุม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาช่วยยกร่างมาตรฐานการทำงานของนักบริหาร นักวิชาชีพ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนให้สูงขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการบริหารงานที่ดี (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2552 : ออนไลน์)

ในส่วนของวิชาชีพบัญชีที่ เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีให้กับสหกรณ์ทั่วประเทศ ประกอบด้วยผู้สอบบัญชีในภาครัฐซึ่งเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้สอบบัญชีภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ผ่านการขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งในส่วนของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนนั้น จะทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีให้กับสหกรณ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ถ่ายโอนงานสอบบัญชีมาให้ภาคเอกชนตรวจสอบ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536 ที่ผ่านมามีสหกรณ์นอกภาคการเกษตรได้จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนแล้ว จำนวน 731 สหกรณ์ เป็นสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป และเป็นสหกรณ์ที่อยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 94 สหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2552 : ออนไลน์)

ในการปฏิบัติงานสอบบัญชีผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต้องปฏิบัติงานสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด นอกจากนี้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาล จึงได้ดำเนินมาตรการแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลของกรมฯ ประจำปีงบประมาณ 2551 ซึ่งรายงานสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการ

ปรากฏว่า ผู้สอบบัญชีในภาครัฐมีธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ไม่ได้ทำการทดสอบการมีธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานสอบบัญชีภายใต้การกำกับดูแลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ภาคเหนือ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สอบบัญชีโดยทั่วไปที่จะสามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพสอบบัญชีต่อไปได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงบทบาทการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ภาคเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทการให้บริการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ภาคเหนือ
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สอบบัญชีโดยทั่วไปที่จะสามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพสอบบัญชี

นิยามศัพท์

บทบาทการให้บริการ หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ ของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ทั้งในด้านการเงิน การบัญชี การปฏิบัติการ และการบริหารงานของสหกรณ์

ผู้สอบบัญชีภาคเอกชน หมายถึง ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีภาคเอกชนไว้กับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ถ่ายโอนงานสอบบัญชีให้กับภาคเอกชนตรวจสอบในภาคเหนือ หรือผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ไว้กับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ถ่ายโอนงานสอบบัญชีให้กับภาคเอกชนตรวจสอบในภาคเหนือ

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

การสอบบัญชีสหกรณ์ หมายถึง กระบวนการรวบรวม การประเมินหลักฐานทางบัญชี และหลักฐานอื่น ตามแนวทางปฏิบัติงานที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐาน รวมถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์และของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงความเห็นต่อ งบการเงินที่สหกรณ์จัดทำขึ้น รวมถึงการเสนอข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved